

Konkurs historyczny- etap rejonowy – rok szkolny 2023/2024
KONKURS HISTORYCZNY
 DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2023/2024

ETAP REJONOWY – model oceniania

UWAGA, JEŻELI W ODPOWIEDZI UCZNIĄ ZNAJDUJE SIĘ BŁĄD RZECZOWY (NAWET NIEDOTYCZĄCY SAMEJ ISTOTY ZADANIA), NIE MOŻNA ZA NIĄ PRZYZNAĆ PEŁNEJ PUNKTACJI.

1.1.	JEROZOLIMA	1 p.
1.2.	PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Hellenizacja to przejmowanie kultury greckiej (helleńskiej). Tekst dotyczy zjawiska hellenizacji, ponieważ mówi o tym, że inny naród (w tym przypadku Żydzi, co można poznać po wzmiance o obrzezaniu) przejmuje greckie obyczaje np. wznosząc gimnazjon. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na zrozumienie pojęcia hellenizacji i zawierające adekwatne odniesienie do tekstu.	1 p. (za całkowite spełnienie warunków polecenia)
2.	FF	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
3.1.	PP	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
3.2.	ŚLĘŻAN, WIŚLAN, POMORZAN (nie uznajemy odpowiedzi „Polan”)	1 p. (za trzy poprawne nazwy plemion)
4.	B PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Na fotografii widzimy liczne lilie – symbol średniowiecznej Francji. LUB Średniowieczną bohaterką, o której mowa, jest Joanna d’Arc, kobieta-rycerz, patronka Francji. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia odnoszące się do wiedzy o Joannie d’Arc lub do elementów fotografii.	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie)
5.1.	ŚW. JADWIGA ŚLĄSKA PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Tekst dotyczy św. Jadwigi Śląskiej, co można poznać po tym, że jej dwór nazwano książęcym, a nie królewskim; wspomniano o jej potomstwie (św. Jadwiga Andegaweńska nie dała mężowi następców). Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia odnoszące się do wiedzy o postaciach, których dotyczyło pytanie, i do tekstu.	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie)
5.2.	PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Hagiografia to pisanie o życiu świętych, przedstawianych jako ludzi bezgrzesznych i doskonałych. Tekst jest zatem przykładem hagiografii, ponieważ dotyczy życia świętej Jadwigi, która została ukazana właśnie jako odznaczająca się wyłącznie pozytywnymi cechami. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na poprawne wnioskowanie, czym jest hagiografia, i zawierające adekwatne odniesienie do tekstu. Nie wystarczy zauważyć, że bohaterką według tytułu jest święta, gdyż brakuje wówczas odniesienia do treści tekstu.	1 p. (za całkowite spełnienie warunków polecenia)
6.1.	PRZYKŁADOWA ODPOWIEDŹ: Wspomniana w tekście zasada nietykalności osobistej oznacza brak możliwości aresztowania poddanego przez przedstawicieli władzy bez zgody sądu. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na zrozumienie pojęcia nietykalności.	1 p.
6.2.	B	1 p.
7.1.	C	1 p.
7.2.	PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI: Gdańsk, Elbląg, Toruń Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne odpowiedzi.	1 p.
7.3.	FP	1 p.

Konkurs historyczny- etap rejonowy – rok szkolny 2023/2024

8.	8.1. B 8.2. A 8.3. B	3 p. (po 1 p. za każdą poprawną odpowiedź)
9.1.	ROZSTRZYGNIECIE: NIE PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Tekst nie może dotyczyć ratusza w Zamościu, ponieważ Zamość został zbudowany przez Jana Zamoyskiego jako wzorcowe miasto renesansowe „na surowym korzeniu” (od nowa), natomiast w tekście mowa o ratuszu z elementami gotyckimi pochodzącymi z XIV w. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące na wiedzę o historii powstania Zamościa i zawierające adekwatne odniesienie do tekstu.	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
9.2.	A PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Na ilustracji A widoczne są, wspomniane w tekście elementy, takie jak loggie (otwarte na zewnątrz wnęki) i wysoka attyka. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące zgodność opisu w tekście ze zdjęciem.	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
10.	B→E→C→D→A	1 p. (za bezbłędną odpowiedź)
11.1.	WIEDŃ	1 p.
11.2.	ROZSTRZYGNIECIE: TAK PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Zarówno tekst, jak i ilustracja dotyczą Jana III Sobieskiego. W tekście mowa o rocznicy bitwy pod Wiedniem i o husarii, którą dowodził tam Sobieski. Ilustracja przedstawia również Sobieskiego jako pogromcę Turków (postać deptana przez konia). Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wskazujące informacje z tekstu oraz elementy ilustracji.	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
12.	12.1. B 12.2. A 12.3. A	3 p. (po 1 p. za każdą poprawną odpowiedź)
13.	PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI: Podobieństwo: Zarówno w Tekście A, jak i w Tekście B, mowa o tym, że Sejm Niemy 1717 r. bywa zwykle interpretowany przez historyków w sposób uproszczony i błędny. Różnica: Autor Tekstu A ocenia Sejm Niemy jako wydarzenia pozytywne („korzystne dla interesu państwowego”), natomiast autor Tekstu B wyraża osąd negatywny (reformy „pogłębiły kryzys”). Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne odpowiedzi zawierające zestawienie tekstów A i B. Nie przyznajemy punktów za odpowiedzi odnoszące się tylko do jednego z tekstów.	2 p. (2 p. za poprawne wskazanie podobieństwa i różnicy; 1 p. za poprawne wskazanie podobieństwa <u>lub</u> różnicy; 0 p. za brak poprawnie przedstawionych podobieństw i różnic)
14.1.	C	1 p.
14.2.	PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Typowe elementy mentalności sarmackiej wspomniane w tekście to niechęć do „nowinek” i reform (zwłaszcza inspirowanych z Zachodu), skłonność do przemocy i deklarowany patriotyzm. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia łączące wiedzę na temat mentalności sarmackiej z treścią tekstu.	1 p. (za poprawne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
14.3.	A PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: „Jakobinami” przeciwnicy nazywali polskich zwolenników oświeceniowych reform, inspirowanych – jak sądzili – duchem rewolucji francuskiej np. twórców Konstytucji 3 maja. Właśnie do tej grupy należał Hugo Kołłątaj. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające przypisanie podanego określenia Hugonowi Kołłątajowi.	1 p. (za poprawne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)

Konkurs historyczny- etap rejonowy – rok szkolny 2023/2024

15.1.	A PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Tekst dotyczy genezy wojny o niepodległość USA, co można poznać po wzmiankach o kongresie oraz koloniach, które pragną stać się państwami niezależnymi od korony. Tej samej wojnie poświęcona jest książka oznaczona literą A, o czym świadczą wspomniane w tytule bitwy (Saratoga i Yorktown) oraz widoczna w tle flaga Stanów Zjednoczonych. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające związek książki oznaczonej literą A z treścią tekstu.	1 p. (za poprawne rozstrzygnięcie i logiczne uzasadnienie zawierające niezbędne elementy)
15.2.	PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI: (John) Locke, (Jean-Jacques) Rousseau Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne odpowiedzi. Wymagana jest poprawna pisownia nazwiska wskazanej postaci – nie przyznawane są punkty za nazwiska błędnie zapisane. W przypadku wymienienia więcej niż jednej osoby liczy się pierwsza odpowiedź. Podanie imienia nie jest konieczne, jeśli jednak zostaje podane, musi zostać zapisane poprawnie, by punkt został przyznany.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
15.3.	TADEUSZ KOŚCIUSZKO (konieczne poprawne zapisanie imienia i nazwiska)	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
15.4.	PP	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
16.1.	ROZSTRZYGNIECIE: NIE PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Tekst dotyczy rozruchów wśród ludności prawosławnej, wspieranej przez rząd carski, przeciwko polskiej szlachcie i Żydom na Ukrainie (Humań) pod przywództwem kozackiego atamana. Tymczasem mapa odnosi się do rabacji galicyjskiej, tj. wystąpienia polskich chłopów w Cesarstwie Austriackim. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające niezgodność pomiędzy tekstem i mapą, ale odwołujące się do obu źródeł.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
16.2.	PF	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
17.	ROZSTRZYGNIECIE: NIE PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Tekst dotyczy rzezi Pragi podczas powstania kościuszkowskiego, o czym świadczy nazwisko jednego z jego uczestników (Jakub Jasiński) oraz klęska Polaków i wkroczenie Rosjan do prawobrzeżnej Warszawy. Natomiast ilustracja (tablica pamiątkowa) dotyczy bitwy pod Olszynką Grochowską podczas powstania listopadowego, w której wojsko polskie zatrzymało marsz Rosjan na przedpolach Warszawy. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające niezgodność pomiędzy tekstem a ilustracją.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
18.1.	A	1 p.
18.2.	D	1 p.
19.1.	NAZWA PAŃSTWA: KSIĘSTWO WARSZAWSKIE PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Tekst konstytucji mówi o równości wszystkich obywateli wobec prawa oraz o następstwie tronu w dynastii saskiej. Oba te elementy łącznie są prawdziwe jedynie dla Księstwa Warszawskiego. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia świadczące o wiedzy na temat Konstytucji Księstwa Warszawskiego.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
19.2.	ROZSTRZYGNIECIE: LIKWIDACJA PODDAŃSTWA PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: W tekście nie ma mowy o uwłaszczeniu chłopów tj. przyznaniu im użytkowanej ziemi szlacheckiej na własność, natomiast wspomniano o „zniesieniu niewoli”, co można odnosić do likwidacji poddaństwa. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia świadczące o rozumieniu różnicy pomiędzy uwłaszczeniem a zniesieniem poddaństwa i zawierające odniesienie do tekstu.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)

Konkurs historyczny- etap rejonowy – rok szkolny 2023/2024

20.1.	ROZSTRZYGNIĘCIE: LEWICOWYCH PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: W tekście pojawiają się odniesienia do rewolucyjnych barykad oraz walki o wolność i lepszą przyszłość, co składa się na typowe idee XIX-wiecznej lewicy. Na ilustracji widać zaś, oprócz francuskich, czerwone sztandary rewolucyjne. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia świadczące o znajomości przejawów XIX-wiecznej lewicowości, które zawierają adekwatne odniesienie do tekstu i ilustracji..	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
20.2.	ŚWIĘTE PRZYMIERZE	1 p.
21.1.	21.1. Joachim Lelewel, B 21.2. Adam Jerzy Czartoryski, C 21.3. Ludwik Mierosławski, D Wymagana jest poprawna pisownia imienia i nazwiska wskazanej postaci – nie przyznawane są punkty za odpowiedzi z błędnym zapisem.	3 p. (po 1 p. za każdą pełną poprawną odpowiedź)
22.	ROZSTRZYGNIĘCIE: NIE PRZYKŁADOWE UZASADNIENIE: Tekst dotyczy walki z Cesarstwem Austriackim (Austriacy są tam nazwani Niemcami), o czym świadczy przywołanie postaci generała Bema i jego marszu na Siedmiogród. Natomiast ilustracja (tablica pamiątkowa) odnosi się do walk w Wielkopolsce, a zatem przeciwko Prusakom. Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające niezgodność pomiędzy tekstem a ilustracją.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
23.	23.1. C 23.2. C 23.3. B	3 p. (po 1 p. za każdą pełną poprawną odpowiedź)
24.1.	IV→III→II→I	1 p. (za bezbłędną odpowiedź)
24.2.	A	1 p.
24.3.	PP	1 p. (za dwa poprawne rozstrzygnięcia)
25.	25.1. HOHENZOLLERN 25.2. ROMANOW 25.3. LINCOLN 25.4. HABSBURG Podanie imienia osoby podpisującej dokument nie jest konieczne, jeśli jednak zostaje podane, musi zostać zapisane poprawnie, by punkt został przyznany.	4 p. (po 1 p. za każdą pełną poprawną odpowiedź)
26.1.	CESARSTWO NIEMIECKIE lub RZESZA NIEMIECKA, lub II RZESZA	1 p.
26.2.	PRZYKŁADOWA ODPOWIEDŹ: Wspomniany na ilustracji (Michał) Drzymała stał się bohaterem polskiego oporu przeciwko zacytowanej w tekście ustawie, kiedy – nie mogąc wybudować domu – zamieszkał w widocznym na fotografii wozie (wóz Drzymały). Należy uznawać wszystkie merytorycznie poprawne uzasadnienia wyjaśniające związek pomiędzy tekstem a ilustracją.	1 p. (za poprawną odpowiedź spełniającą podane warunki)
27.	B IMPRESJONIZM	2 p (2 p. za wskazanie właściwego obrazu i podanie nazwy; 1 p. za wskazanie właściwego obrazu lub podanie nazwy; 0 p. za niepoprawne odpowiedzi lub ich brak)